

Samenvatting natuuronderzoek Rijnenburg en Reijerscop

Resultaten tot en met 6 mei 2020

Ten behoeve van de ontwikkeling van het energielandschap is in beeld gebracht welke natuurwaarden in het gebied voorkomen. De nadruk ligt daarbij op wettelijk beschermde soorten. Onderstaande samenvatting is gebaseerd op de volgende bronnen en onderzoeken:

- Kartering flora en fauna door Bureau Viridis in opdracht van Provincie Utrecht in 2007 (zie kaarten)
- Kartering flora en fauna door Bureau Viridis in opdracht van Provincie Utrecht in 2018 (rapport)
- Onderzoek Winterwatervogels door SOVON in opdracht van Gemeente Utrecht in 2017–2018
- Onderzoek vogels, vleermuizen, waterspitsmuis, platte schijfhoren en grote modderkruiper door Bureau Waardenburg in opdracht van Gemeente Utrecht in 2019–2020
- Onderzoek kansen voor weidevogels door Bureau Waardenburg in opdracht van Gemeente Utrecht in 2019

Flora

Een inventarisatie van aanwezige flora is in 2007 en 2018 uitgevoerd door Bureau Viridis in opdracht van Provincie Utrecht (10-jaarlijkse monitoringscyclus). Het onderzoek was gericht op wettelijk beschermde soorten en aandachtsoorten, waaronder soorten van de Rode Lijst. Dit onderzoek geeft een voldoende goed beeld van de verspreiding van flora in het plangebied van het energielandschap.

Beschermde soorten zijn niet in het gebied vastgesteld en worden momenteel ook niet verwacht door het ontbreken van geschikte biotopen. Bijzondere planten zijn aangetroffen in sloten, bermen en oevers. De belangrijkste floristische waarden zijn te vinden in de relatief voedselarme venige en kleiige oevers, waaronder gewone dotterbloem, waternavel, egelboterbloem en echter koekoeksbloem. In de slootjes zelf zijn spits, drijvend en glanzig fonteinkruid te vinden. De agrarische graslanden worden te intensief beheerd om van belang te zijn voor bijzondere planten.

Ongewervelden

Het in opdracht van provincie uitgevoerde onderzoek heeft een voldoende goed beeld opgeleverd van dagvlinders, sprinkhanen en libellen. De argusvlinder is verspreid in het gebied waargenomen. Deze graslandvlinder gaat landelijk sterk in verspreiding achteruit (Rode Lijst).

In 2019 is onderzoek gedaan naar de verspreiding van de platte schijfhoren. Steekproefsgewijs zijn 10 sloten bemonsterd. Alleen in sloten met ondergedoken waterplanten zijn platte schijfhorens aangetroffen. Dit beeld komt overeen met het onderzoek uit 2018 in Polder Reijerscop. Aangenomen mag worden dat de platte schijfhoren verspreid in het gebied voorkomt. Andere beschermde ongewervelden worden niet verwacht.

Vissen

In de polder komen kleine modderkruiper en bittervoorn verspreid en algemeen voor. De grote modderkruiper is bekend uit de naastgelegen polder Oudenrijn (ten noorden van de A12). In 2019 heeft eDNA onderzoek plaatsgevonden naar de grote modderkruiper. Aanwezigheid van de soort kon niet worden vastgesteld. In 2018 kon de soort evenmin worden vastgesteld in Polder Reijerscop. De grote modderkruiper lijkt niet in het plangebied voor te komen.

Amfibieën en reptielen

Het voorkomen van beschermde amfibieën is op basis van reeds uitgevoerde onderzoeken voldoende in beeld. Aangenomen kan worden dat de heikikker verspreid en lokaal in hoge dichtheid voorkomt in beide polders. De soort zet zijn eiklumpen af in de sloten. Oevers, bosjes en weilanden vormen het leefgebied. De rugstreeppad is alleen bekend van het gebied ten zuiden van de Nedereindse weg en komt niet voor binnen het plangebied. Naast deze strikt beschermde soorten komen in de polder meerkikker, bruine kikker en kleine watersalamander voor.

Grondgebonden zoogdieren

Het in opdracht van provincie uitgevoerde onderzoek heeft waarnemingen opgeleverd van onder meer ree, haas en bunzing. Het onderzoek was niet gericht op lastiger te determineren soorten. In 2019 is nader onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van de waterspitsmuis middels eDNA. De soort kon tijdens dit onderzoek niet worden vastgesteld. Dit is tegen de verwachting in, aangezien de waterspitsmuis wel is vastgesteld bij onderzoek in Polder Reijerscop in 2018. Andere strikter beschermde soorten worden niet verwacht.

Vleermuizen

In 2009 is onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van vleermuizen in bebouwing aan de Nedereindseweg. Daaruit volgt dat meerdere gebouwen als verblijfplaats worden gebruikt door gewone dwergvleermuis. Gelet op de aard van de ingreep – waarbij geen bebouwing wordt gesloopt – is in 2019 specifiek onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van vleermuizen in een tweetal bosjes, foerageeractiviteit op en rond de de Nedereindse Plassen en vliegbewegingen in relatie tot windmolens.

Uit het onderzoek in 2019 is gebleken dat in het onderzoeksgebied zeven soorten vleermuizen voorkomen. De gewone dwergvleermuis is veruit de meest algemene soort, die op alle trajecten is vastgesteld. De soort foerageert zowel langs bebouwing en opgaande structuren als in open gebied. De ruige dwergvleermuis is eveneens verspreid in het gebied vastgesteld, maar in beduidend lagere aantallen. Eén of meer paarverblijfplaatsen van deze soort is aanwezig in het langgerekte bos in Polder Reijerscop. Ook de rosse vleermuis heeft in dit bos paar- en mogelijk ook zomerverblijfplaatsen. De soort is hier veelvuldig foeragerend vastgesteld en in lagere dichtheid ook elders in het gebied. Van de gewone grootoorvleermuis zijn alleen in het bos in Reijerscop waarnemingen verzameld; dit bosje functioneert als foerageergebied en verblijfplaats. De laatvlieger foerageert in lage aantallen in het gebied en is voornamelijk langs de Nedereindseweg vastgesteld. De meer- en watervleermuis tot slot zijn in lage aantallen foeragerend op de Nedereindse Plas vastgesteld.

Vogels

Weidevogels

Het voorkomen van weidevogels is in 2019 onderzocht (zie kaart). Daaruit blijkt dat de meest weidevogels zijn te vinden in het noordelijke deel van Polder Rijnenburg – rond de Ringkade – met onder meer grutto, tureluur en kievit voorkomt. Daarnaast zijn hier territoria vastgesteld van graspieper en velduil. De laatste heeft drie broedpogingen gedaan, maar geen van deze pogingen lijkt succesvol te zijn geweest.

Uilen en roofvogels

In het plangebied zijn in 2019 territoria vastgesteld van steenuil (voornamelijk in bebouwing langs Nedereindsweg), ransuil, bosuil en buizerd (zie kaart). Er is geen actueel beeld van aanwezige uilenkasten.

Winterwatervogels

Het voorkomen van winterwatervogels is onderzocht in de winter van 2017–2018 (zie bijlage). Daaruit komt naar voren dat het plangebied belangrijk is voor de overwintering van vooral kievit en smient en dat de eendenkooi een grote slaappleats herbergt van de grote zilverreiger. De belangrijkste gebieden zijn het gebied rond de eendenkooi in het noorden van Polder Rijnenburg en de Nedereindse Plas.

Vogels zomerperiode Nedereindse Plas

In het zomerhalfjaar wordt de Nedereindse Plas gebruikt door een beperkt aantal watervogels (17 soorten). In het voorjaar en begin van de zomer (mei, juni) zijn de aantallen en soorten watervogels zeer beperkt. In de loop van de zomer wordt de Nedereindse Plas door meer soorten gebruikt. Deze soorten gebruiken de Nedereindse Plas zowel als foerageer- en rustgebied. In ieder geval de kuifeend gebruikt de Nedereindse Plas als ruigebied. Vogels zijn dan tijdelijk niet in staat te vliegen en afhankelijk van rustig gelegen wateren. Zowel de westelijke als de oostelijke plas werd door watervogels gebruikt, maar met name in de loop van de zomer werd de westelijke plas door wat grotere aantallen gebruikt.

Oeverwaluw

Langs de oever van de Nedereindse Plas is een oeverwaluwwand aanwezig. Hier zijn in 2019 ca. 10 bezette holten vastgesteld. De zwaluwen foerageren voor zeker het belangrijkste deel in de nabijheid (Nedereindse Plas, polder ten westen van de plas). Het andere deel van het plangebied heeft geen noemenswaardige betekenis als foerageergebied.

Vliegbewegingen

Het radaronderzoek naar vliegbewegingen van vogels in de winterperiode toont aan dat diverse soorten in groepsverband vliegbewegingen het plangebied maken. Dit betreft onder meer (slaap)trek van groepen ganzen, meeuwen, kieviten en spreeuwen.